

[Начало](#) > ... > [Предприемане На Съдебни Действия](#) > [Правна Помощ](#) > Poland

Правна помощ

 Полша

Съдържание,
предоставено от

European Judicial Network
(in civil and commercial
matters)

1 Какво включват разноските в производството и кой следва да ги заплаща?

Разходи в съдебното производство са разходите, които са необходими, за да може дадено лице да упражни или защити своите права пред съд. Те покриват съдебните разноски и — когато страната води делото си лично или чрез представител, различен от адвокат (*adwokat*), юрисконсулт (*radca prawny*) или представител по индустриална собственост (*rzecznik patentowy*) — разходите за пътуване до съда, направени от страната или нейния защитник, както и сума, равна на загубата на доход на страната вследствие на явяването в съда, но не по-висока от равностойността на таксата на един професионален защитник, а когато страната се подпомага от защитник, който е адвокат, юрисконсулт или представител по индустриална собственост — таксата на този защитник.

Съдебните разноски включват такси и разноски.

Такса се заплаща за подаването на всеки документ, който подлежи на такса. Документите, подлежащи на такса, и ставките са определени в Закона от 28 юли 2005 г. за съдебните разноски по граждански дела (*Ustawa z dnia 28 lipca 2005 roku o kosztach sądowych w sprawach cywilnych*). Законът определя и правилата за изчисляване на размера на разноските.

На такса подлежат по-специално следните документи:

- искова молба/насрещен иск;
- искане за увеличаване или изменение на иска, в резултат на което стойността на спорното право се увеличава;
- жалби (*apelacja* и *zażalenie*);
- касационни жалби (*skarga kasacyjna*) и жалби за обявяване на окончателно съдебно решение за незаконно;
- искане за отмяна на съдебно решение, постановено в отсъствието на ответника;
- жалба срещу заповед за плащане;
- искане за главно встъпване (*interwencja główna*) и встъпване на подпомагаща страна (*interwencja uboczna*);
- молба за образуване на охранително производство;
- молба за обявяване в несъстоятелност;
- молба за вписване/заличаване от имотния регистър,
- искане за вписване в Националния съдебен регистър (*Krajowy Rejestr Sądowy, KRS*) и в регистъра на залозите, както и за изменение или заличаване на такива вписвания;
- молба за отмяна на влязъл в сила съдебен акт;
- искане за отмяна на арбитражно решение;
- жалба срещу решение на съдебен помощник;
- жалба срещу действията, предприети от съдебния изпълнител;
- искане за издаване на следните документи въз основа на преписката по делото: дубликат,

извлечение, удостоверение, откъс, друг документ или копие, както и искане за издаване на копие от имотния регистър (подлежащо на регистрационна такса).

Разноските включват по-специално:

- пътни разходи, направени от страна, освободена от съдебни разноски, свързани с явяването на страната пред съда, ако такова явяване е разпоредено от съда;
- възстановяване на пътни разходи и разходи за настаняване, както и загуба на доход на свидетели във връзка с явяването им в съда;
- такси и възстановяване на разходите, направени от вещи лица, преводачи и особени представители на страна по делото;
- фиксирани разходи за събиране на доказателства от заключението на комисия от съдебни експерти;
- такси, дължими на други лица или институции, и възстановяване на направените от тях разходи;
- разноски за събирането на други доказателства;
- разноски за превозване и съхранение на животни и вещи;
- разноски за настаняване и задържане;
- еднократни суми, дължими на особените представители, назначени от съда за извършване на проучване по въпроси, свързани с установяването на недействителност на брак, развод и законна раздяла, както и за надзор върху спазването на постановления от съда режим на родителски контакти;
- разноски за издаване на удостоверение от съдебен лекар;
- разноски за медиация, към която съдът е препратил;
- разноски за публикуване на обявления.

Освен ако в закона не е предвидено друго, страната, която подаде пред съда документ, подлежащ на такса или пораждащ разходи, е длъжна да заплати съдебните разноски.

Някои субекти са освободени от съдебни разноски по закон (не е необходима молба), например:

- страна, която иска да бъде установен произход по баща или по майка и предявява свързани с това иски (когато обаче искът за установяване на бащинство се окаже явно неоснователен, в решението си за прекратяване на производството съдът може да разпореди на ищеца да заплати неплатените съдебни разноски, като се вземат предвид всички обстоятелства по делото);
- страна, претендираща вземане за издръжка, както и ответникът по дело за намаляване на издръжката;
- страна, която иска обявяване на договорни клаузи за несправедливи;
- служител или работник, който предявява иск или молба за образуване на охранително производство, освен когато стойността на вземането надвишава 50 000 PLN, или лице, което подава жалба по социалноосигурителни дела;
- страна по дело, свързано с психичното здраве;
- недееспособно лице в производство за отмяна или изменение на статута му на недееспособно лице.

Разноските се заплащат авансово от държавната хазна, ако са свързани с действие, предприето служебно от съда (напр. когато допуска доказателства, които не са поискани от някоя от страните). Другите разноски се покриват авансово от страната, която е поискала действието, породило разноските. Съдът може да задължи страната да заплати авансово разноските и да не предприеме исканите действия, докато авансът не бъде платен. Съдът се произнася по възстановяването на надплатените авансови суми и по възлагането на разноските в своето окончателно решение.

В окончателното си решение съдът решава също кой и в какво съотношение ще понесе окончателно разноските по производството. При спорните производства правилото е, че всички разноски се поемат от загубилата страна (т.е. разноските, платени от нея, и тези, платени от другата страна). Ако искът е частично уважен, съдът може да разпореди на всяка от страните да поеме направените от нея разноски (да реши, че някоя от страните не е длъжна да възстанови разноските на другата страна) или да ги раздели пропорционално (да задължи страната, за която решението е по-малко благоприятно, да възстанови на другата страна определена от съда част от разноските на последната). При охранителни производства (провеждани в много случаи, например за вземане на решение по важни въпроси относно

дете, придобиване на наследство или прекратяване на съсобственост) правилото е, че разноските се прихващат. Въпреки това, в зависимост от ситуацията, включително от поведението на страните в хода на производството, съдът има свобода на преценка да постанови друго, например една от страните да заплати всички разноски, включително тези, направени от другите страни.

2 Какво точно представлява правната помощ?

Правната помощ се предоставя, за да се улесни достъпът до правосъдие на хора, които са в тежко житейско или финансово положение.

Правната помощ се урежда от следното законодателство:

а) по вътрешни дела: Гражданския процесуален кодекс и Закона за съдебните разноски по граждански дела;

б) по презгранични дела: освен законите, посочени в точка а) по-горе, Закона за правото на правна помощ по граждански дела, провеждани в държавите — членки на Европейския съюз, и за правото на правна помощ за извънсъдебно разрешаване на спора преди предявяването на иск (*Ustawa o prawie pomocy w postępowaniu w sprawach cywilnych prowadzonym w państwach członkowskich Unii Europejskiej oraz o prawie pomocy w celu ugodowego załatwienia sporu przed wszczęciem takiego postępowania*).

Презгранични дела са дела, по които кандидат с местожителство или обичайно местопребиваване в друга държава — членка на Европейския съюз (с изключение на Дания), кандидатства за правна помощ по висящи или бъдещи производства в Република Полша, или с оглед на доброволно уреждане на спор по гражданско дело, за разглеждането на което е компетентен полски съд. Това са също дела, по които кандидат, който има местоживеене или обичайно местопребиваване в Република Полша, подава молба за правна помощ по висящи или бъдещи производства в друга държава — членка на Европейския съюз (с изключение на Дания), или с оглед на доброволно уреждане на спор по гражданско дело, за разглеждането на което е компетентен съд на тази държава.

Правната помощ се състои от:

- освобождаване от съдебни разноски, така че страната да не бъде задължавана да заплаща авансово такси и разноски при образуване на производството и докато то е в ход, включително разноски за пътуване до съда, ако съдът разпорежи личното явяване на страната;
- назначаване на защитник от съда в съдебното производство, включително за изготвянето на документа за образуване на производството (по презгранични дела, също с цел предоставяне на правен съвет и доброволно уреждане на спора извън съда), така че страната да се представлява от професионален адвокат безплатно;
- освен това, по презгранични дела, когато ищецът е подал молба за правна помощ в производство, което се води или ще бъде заведено в друга държава членка:

а) освобождаване от разноски, покриващи разходите за превод на молбата за правна помощ в друга държава членка и необходимите документи в подкрепа на молбата;

б) назначаването на адвокат с цел предоставяне на правна помощ на ищец в Република Полша в производство, което се води или ще бъде заведено в друга държава членка, до датата, на която молбата за правна помощ бъде получена от компетентния орган на тази държава членка.

Правната помощ може да бъде пълна или частична. В последния случай тя може да обхваща само назначаването от съда на адвокат без освобождаване от съдебни разноски или назначаването от съда на адвокат с частично освобождаване от разноски (например определена част от тях или определен елемент от разноските).

В Полша се предоставя и правна помощ ad hoc в рамките на така наречената „безплатна правна помощ“ (nieodpłatna pomoc prawna). Безплатната правна помощ се урежда от Закона от 5 август 2015 г. за безплатната правна помощ, безплатните граждански консултации и правно образование (Ustawa z 5 sierpnia 2015 r. o nieodpłatnej pomocy prawnej, nieodpłatnym poradnictwie obywatelskim oraz edukacji prawnej). Безплатната правна помощ обхваща:

- *безплатен правен съвет, предоставен от адвокат или юрист, също и във връзка с висящи съдебни производства;*
- *безплатно изготвяне на проект на документ, с изключение на процесуални документи по висящи съдебни производства;*
- *безплатно изготвяне на молба за освобождаване от съдебни разноски и/или за назначаване от съда на адвокат по висящо съдебно производство;*
- *безплатна медиация.*

3 Какви са изискванията за предоставяне на правна помощ?

Правна помощ в съдебни производства се предоставя както на физически, така и на юридически лица, както и на организационни единици, които по закон имат право да бъдат страна в такива производства.

Физическо лице може да бъде освободено от съдебни разноски, ако не е в състояние да поеме тези разноски, без да изпита затруднения за себе си или за семейството си, или ако това би го изложило на риск от такива затруднения.

Юридическо лице или организационна единица, различна от юридическо лице, които по закон имат право да бъдат страна в съдебно производство, може да бъдат освободени, ако не разполагат с достатъчно средства за заплащане на разноските. Търговските дружества (с изключение на тези, в които Държавната хазна е единствен съдружник или акционер) следва също така да докажат, че техните съдружници или акционери не разполагат с достатъчно средства, за да увеличат активите на дружеството или да му предоставят заем.

Социалните организации, които не се занимават със стопанска дейност, също могат да кандидатстват за освобождаване от съдебни разноски по собствените си дела, водени във връзка със социални, научни, образователни, културни, спортни, благотворителни дейности или дейности за взаимопомощ по отношение на защитата на потребителите, опазването на околната среда и социалното благосъстояние.

Няма фиксирани прагове на доходите за получаване на правна помощ. Съдът упражнява правото си на преценка в това отношение, като взема предвид състава на приходите, активите и разходите на страната, включително броя на лицата на нейна издръжка. Съдът може също така да заключи, че страната не разполага с достатъчно средства за покриване на адвокатския хонорар, но има достатъчно средства за покриване на някои или дори на всички съдебни разноски.

Освен това във вътрешните производства съдът може да откаже да назначи адвокат, дори когато страната не може да си позволи да плати, ако прецени, че няма нужда от участието на адвокат. На практика това се случва, когато делото не е сложно, особено ако страната е показала в производството до този момент, че е запозната със закона и процедурата.

По презгранични производства съдът може да откаже правна помощ на лица, които пребивават или се намират в друга държава — членка на ЕС, с изключение на Дания, ако исканото обезщетение или защита на права са явно неоснователни. Правна помощ може да бъде отказана и на основания, свързани с делото по същество, ако преди това на кандидата е била предоставена правна помощ по това дело с оглед на разрешаването на спора по взаимно съгласие преди образуването на исковото производство, но не е било постигнато споразумение.

Официално условие за получаване на правна помощ е молбата да бъде подадена до съда по начина, посочен в точки 6—8 по-долу.

Независимо от посоченото по-горе, на лице, което не владее полски език, може да бъде предоставена безплатна помощ от устен преводач по време на съдебното заседание въз основа на искане, подадено до съда, който разглежда делото (или който трябва да го разгледа, ако искането е подадено преди образуването на производството). Не е необходимо молбата да отговаря на формални изисквания като приложимите по отношение на молбите за правна помощ. Това е предвидено в член 5 от Закона от 27 юли 2001 г. за организацията на общите съдилища (*Ustawa z dnia 27 lipca 2001 roku prawo o ustroju sądów powszechnych*). За разлика от това страна, която иска да получи безплатна помощ за превод на писмени становища и документи, които трябва да бъдат представени пред съда, трябва да подаде обикновена молба за правна помощ.

Само физически лица, включително еднолични търговци, които не наемат други лица (самостоятелно заети лица), имат право на безплатна правна помощ, ако не са в състояние да поемат разходите за платена правна помощ.

Адвокатът или юрисконсултът може да откаже да предостави безплатна правна помощ по наложителни причини, като информира правоимащото лице за други центрове, които предоставят безплатна правна помощ в рамките на окръга (powiat).

Ако се установи, че проблемът, съобщен от правоимащото лице, не може да бъде разрешен изцяло или частично чрез предоставяне на безплатна правна помощ, по-специално че проблемът не е само от правно естество, адвокатът или юрисконсултът трябва да информира лицето за други възможности за получаване на подходяща помощ от доставчици на безплатни консултантски услуги. Например те могат да предоставят информация за услугите на организация, предоставяща безплатни консултации, под формата на информационен лист за консултации (karta informacyjna poradnictwa).

Освен това, когато безплатната правна помощ покрива безплатна медиация, тя няма да бъде предоставена, ако делото е било отнесено за медиация от съд или друг орган и ако има основателно подозрение за насилие в отношенията между страните.

4 Правната помощ за всички видове производства ли се предоставя?

Да. Правна помощ се предоставя по всички граждански дела, включително с предмет семейни, търговски, трудови и социалноосигурителни правоотношения (напр. пенсии и годишни ренти).

5 Има ли специални процедури за спешни случаи?

Няма специална процедура за спешни случаи.

6 Къде мога да получа формуляр за кандидатстване за правна помощ?

Не съществува официален формуляр за кандидатстване за правна помощ по национални производства. Молбата се отправя само писмено или устно с отразяване в протокола.

По презгранични дела може да се използва официалният формуляр, посочен в приложението към Решение № 2004/844/ЕО на Комисията от 9 ноември 2004 г. за установяване на формуляр за молба за правна помощ съгласно Директива 2003/8/ЕО на Съвета за подобряване на достъпа до правосъдие при презгранични спорове чрез установяването на минимални общи правила за правната помощ при такива спорове. Формулярите са на разположение в деловодствата на съдилищата, в които производството е висящо или предстои да бъде образувано. Те могат да бъдат изтеглени и от уебсайта на Министерството на правосъдието. Използването на формуляра обаче не е задължително. Молбата трябва да включва декларация, съдържаща подробна информация за семейното положение, имуществото, доходите и източниците на средства за издръжка на кандидата. Молбата за правна помощ за решаване на спор по взаимно съгласие преди предявяване на иск пред гражданския съд трябва да съдържа и подробно описание на фактите по делото.

Използването на формуляр е задължително само за презгранични дела, производствата по които се водят в друга държава членка, в които участва лице, което е полски гражданин или има право на постоянно пребиваване в Полша.

По презгранични дела молбата може да бъде подадена не само на полски, но и на английски език.

7 Кои документи трябва да се представят заедно с формуляра за кандидатстване за правна помощ?

Молбата за освобождаване от съдебни разноски или за назначаване от съда на адвокат в национално производство трябва да включва декларация за семейното положение, имуществото, доходите и

источниците на средства за издръжка в съответствие с образца, посочен в Наредбата на министъра на правосъдието от 3 октомври 2016 г. относно заплащането от държавната хазна на безплатна правна помощ, предоставена от назначен от съда адвокат (*Rozporządzenie Ministra Sprawiedliwości z dnia 3 października 2016 r. w sprawie ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej przez адвоката z urzędu*). Образците са достъпни в електронен формат на полски език на уебсайтовете на съдилищата, на уебсайта на Министерството на правосъдието, както и на хартиен носител в деловодствата на съдилищата. Това е формално изискване и неотстраняването на пропуските в това отношение в срок от една седмица от указанията на съда води до отхвърляне на молбата. Ако обстоятелствата, посочени в молбата, предизвикват съмнения, съдът може да разпорежи проучване на действителните обстоятелства на кандидата, по-специално като поиска от него да предостави допълнителни разяснения или документи.

При презгранични производства лицето, което пребивава или има постоянно местожителство в друга държава — членка на ЕС, с изключение на Дания, е длъжно да приложи към молбата следните документи:

- документи, потвърждаващи данните в молбата;
- удостоверителни документи относно гражданството, мястото на пребиваване или обичайното местопребиваване на кандидата, а ако кандидатът не е гражданин на държава членка — удостоверителен документ, потвърждаващ, че кандидатът пребивава на територията на държавата членка в съответствие със законодателството на тази държава;
- декларация от кандидата относно това дали вече му е била предоставена правна помощ за решаване на съответния спор по взаимно съгласие и ако такава помощ е била предоставена, но не е било постигнато споразумение, изясняване на причините за това.

Горепосочените документи следва да бъдат преведени на полски или английски език от лице, което има право да превежда официални документи в държавата членка, от която произхожда молбата.

Ако молбата по презгранично производство не съдържа някои елементи от изискваната информация или поражда съмнения относно нейната точност, съдът дава указания на кандидата да предостави допълнителни разяснения или документи в рамките на определен срок, не по-дълъг от един месец. По-специално кандидатът може да представи копия от данъчни декларации, извлечения от банкови сметки, банкови депозити или депозити на ценни книжа, или удостоверения, посочващи размера на заплатите, хонорарите и други възнаграждения или получени обезщетения, пенсии, ренти и вземания за издръжка. При неспазване на срока съдът разглежда молбата въз основа на предоставената информация.

На практика, за да бъде ускорена молбата в рамките на национално или презгранично производство, тя следва да бъде придружена от самото начало от всички документи, които кандидатът смята за необходими за доказване на финансовото му състояние, по-специално посочените по-горе.

Ако се иска безплатна правна помощ, молбата трябва да включва декларация на кандидата относно липсата на достатъчно средства за покриване на разходите за платена правна помощ. Лице, което иска да получи безплатна правна помощ във връзка със стопанската си дейност, трябва освен това да представи декларация, че през последната година не е наемало други лица. Горепосочените декларации трябва да бъдат изготвени в съответствие с предварително определените образци, които са на разположение в центровете за безплатна правна помощ. Декларациите се представят на лицето, което предоставя безплатната правна помощ.

Тъй като безплатната правна помощ обикновено се предоставя директно в центъра след подаване на молбата, кандидатът следва да носи със себе си документ за самоличност и всички документи, необходими за представяне на правния проблем, за да бъде предоставената помощ ефективна.

8 Къде трябва да подам молбата си за правна помощ?

Молбата за освобождаване от съдебни разноски или за назначаване на адвокат от съда трябва да бъде подадена до съда, пред който ще бъде образувано или вече е образувано производството по национален спор.

В случай на установителен иск физическото лице с местожителство или обичайно местопребиваване в

държава — членка на ЕС (с изключение на Дания), което кандидатства за правна помощ по презгранично производство, което е в ход или предстои да бъде образувано пред полски съд, може да подаде молба за правна помощ до съда, пред който е в ход или предстои да бъде образувано производството. Ако молбата се отнася до правна помощ в рамките на производство по привеждане в изпълнение или принудително изпълнение, тя трябва да бъде подадена до окръжния съд, компетентен за района, в който трябва да се изпълни решението или в който ще се извърши принудителното изпълнение. Молби за правна помощ могат да се подават и чрез полското министерство на правосъдието или определен за целта компетентен орган на държавата членка, в която кандидатът има местожителство или обичайно местопребиваване. Министерството на правосъдието незабавно препраща тези молби до компетентния съд.

Физическо лице с местоживееене или обичайно местопребиваване в Полша, което търси правна помощ по производство, което е висящо или предстои да бъде образувано в друга държава членка (с изключение на Дания), може да подаде молба до компетентния съд на другата държава членка. Молбата може да бъде подадена и чрез районния съд, компетентен по адреса на местожителство или обичайно местопребиваване в Полша.

Молба за правна помощ по схемата за безплатна правна помощ може да се подаде в един от центровете за безплатна правна помощ в Полша, които са създадени в окръзите и градовете със самостоятелен статут. За карта на центровете и данни за контакт вижте:

<https://darmowapomocprawna.ms.gov.pl/pl/mapa-punktow/>

9 Как да разбера дали имам право на правна помощ?

Полският съд връчва на кандидата решението си относно молбата за освобождаване от съдебни разноски или за назначаване на адвокат от съда. Информация за движението по молбата и за това дали тя е удовлетворена или не, може да бъде получена и по телефона или по електронна поща от деловодството на съда.

Кандидатите за безплатна правна помощ биват информирани дали отговарят на условията директно в центъра, в който се предоставя безплатната правна помощ.

10 Какво да направя, ако имам право на правна помощ?

Не се изискват по-нататъшни действия, ако е предоставено освобождаване от съдебни разноски. Въпреки това, ако има разноски, които освободената страна трябва да направи, за да защити правата си (например разноски за превод или разноски за транспорт до съда, ако страната е била призована да се яви лично), страната ще трябва да подаде молба до съда за авансово плащане на тези разходи. В противен случай може да се окаже, че съдът очаква от освободената от съдебни разноски страна да покрие временно разходите, които след това ще ѝ бъдат възстановени. Ако бъде отпуснат аванс, той трябва да бъде изплатен въз основа на фактури в рамките на един месец от получаването на аванса и във всички случаи преди окончателното произнасяне по разноските.

Ако е назначен адвокат или юрисконсулт, трябва да се свържете с него. Съдът може да връчи на ищеца копие от решението за назначаване на адвокат или юрисконсулт, без да посочва пълното име и адреса за връчване на назначения адвокат или юрисконсулт. Съдът съобщава тези подробности в последващо писмо, след като бъде информиран за това от компетентния регионален адвокатски съвет или съвет на юрисконсултите.

Лице, което е освободено от съда от всички или някои съдебни разноски преди образуването на съдебно производство, е длъжно да приложи копие от решението за освобождаване към молбата или друг документ, с който се образува производството.

В рамките на схемата за безплатна правна помощ лице, за което е установено, че има право на правна помощ, я получава директно в очакваната форма в центъра за безплатна правна помощ.

11 Кой избира адвоката ми, ако имам право на правна помощ?

Адвокатът или юрисконсултът, според случая, се назначава от компетентния регионален адвокатски съвет или съвет на юрисконсултите, но ако в молбата е посочен конкретен адвокат, той ще бъде назначен за адвокат на заявителя, доколкото това е възможно и с негово съгласие. Адвокатът или юрисконсултът може да откаже да се ангажира със случая по наложителни причини, като в този случай саморегулиращият се орган ще назначи друг адвокат. В хода на производството може да бъде поискана смяна на вече назначен адвокат, също поради наложителни причини.

Възможно е в молбата да се посочи предпочитание, според което адвокатът трябва да владее добре определен чужд език и да произхожда от определен отрасъл на юридическата професия, по-специално да е адвокат или юрисконсулт. На практика съдът удовлетворява такива искания.

В рамките на схемата за безплатна правна помощ не е възможно да се избере адвокат или юрисконсулт. Такава правна помощ ще бъде предоставена от дежурния адвокат или юрисконсулт в центъра за правна помощ по избор на кандидата, или от стажант по право, упълномощен от този адвокат или юрисконсулт.

12 Правната помощ покрива ли всички разходи по производството?

Страната, на която е предоставено пълно освобождаване от съдебни разноски, не дължи плащане на съдебни такси и не понася никакви разноски. Ако страната бъде частично освободена от съдебни разноски, тя трябва да покрие съдебните такси и разноските, които не са обхванати от освобождаването. Ако решението бъде постановено в полза на тази страна, съдът в своето окончателно решение разпорежда на загубилата страна да възстанови тези разноски на спечелилата страна.

Ако страна, която е освободена от съдебни разноски, не успее да спечели изцяло или частично делото, в окончателното си решение съдът разпорежда тази страна да възстанови съдебните разноски, направени от насрещната страна (но не и тези, направени от държавната хазна).

13 Кой поема другите разходи, ако имам право само на ограничена правна помощ?

Лицето, което е частично освободено от съдебни разноски, е длъжно да заплати останалите съдебни разноски.

14 Правната помощ обхваща ли и производството по обжалване?

Правната помощ, предоставена от първоинстанционния съд, включва и производствата по обжалване и принудително изпълнение. Страна, която не е била представлявана от процесуален представител (напр. адвокат) на първа инстанция, може да поиска тази форма на помощ на втора инстанция. Когато е необходимо да се подаде извънредна жалба, страната трябва да подаде специална молба, която ще доведе до конкретно решение само по тази стъпка от производството.

15 Може ли правната помощ да бъде оттеглена преди приключването на производството (или отменена дори след неговото приключване)?

Съдът може да оттегли правната помощ, както под формата на освобождаване от съдебни разноски, така и под формата на назначаване на адвокат от съда, ако се установи, че причините, въз основа на които тя е била предоставена, не са съществували или са отпаднали. И в двата случая страната се задължава да плати всички приложими такси и да възстанови разноските, като във втория случай съдът може да разпорежи на страната да направи това само частично, в съответствие с промяната в положението на страната.

При отмяна на освобождаването съдът може да санкционира страна, освободена от съдебни разноски поради съзнателно представени неверни обстоятелства, с глоба в размер до 1000 PLN, а страна, на която въз основа на такива обстоятелства е предоставена помощ от назначен от съда адвокат — с глоба в

размер до 3000 PLN. Независимо от задължението за плащане на глобата, страната трябва да плати всички приложими такси и да покрие разноските, за които е отговорна, или да плати хонорара на назначения от съда адвокат.

При повторно подаване на молба за освобождаване от съдебни разноски от лице, което съзнателно е представило неверни данни за семейното си положение, имуществото, доходите и източниците на средства за издръжка, съдът отхвърля молбата и задължава лицето да заплати глоба в размер до 2000 PLN.

Решението за налагане на глоба на страна може да бъде обжалвано, както е посочено в точка 16 по-долу.

16 Мога ли да оспоря отказ за предоставяне на правна помощ?

Да. Решението, с което се отказва освобождаване от съдебни разноски или назначаване на адвокат от съда, може да се обжалва, а ако е издадено от съдебен помощник, може да се подаде жалба срещу решението на последния. Преди да бъде оспорено решението, в рамките на една седмица от връчването му трябва да бъде подадено искане за писмено изложение на мотивите. След като решението с писмено изложените мотиви бъде получено, жалбата трябва да бъде подадена в едноседмичен срок, адресирана до съда, който е издал решението. Не се събират такси за искане на писмено изложение на мотивите или при обжалване или жалба срещу решение на съдебен помощник. Подобна процедура се прилага и в случай на оттегляне на предоставено преди това освобождаване от съдебни разноски или на назначаване на адвокат от съда.

За разлика от това, лицето, на което е отказана безплатна правна помощ, не може да обжалва този отказ.

Допълнителна информация

- Закон от 28 юли 2005 г. за съдебните разноски по граждански дела;
- Граждански процесуален кодекс от 17 ноември 1964 г.;
- Закон от 17 декември 2004 г. за правото на правна помощ по граждански дела, провеждани в държавите — членки на Европейския съюз, и за правото на правна помощ за извънсъдебно разрешаване на спора преди предявяването на иск;
- 2004/844/ЕО: Решение на Комисията от 9 ноември 2004 година за установяване на формуляр за молба за правна помощ съгласно Директива 2003/8/ЕО на Съвета за подобряване на достъпа до правосъдие при презгранични спорове чрез установяването на минимални общи правила за правната помощ при такива спорове;
- Закон от 5 август 2015 г. за безплатната правна помощ, безплатните граждански консултации и правно образование;
- <https://www.gov.pl/web/nieodplatna-pomoc/npp>;
- <https://www.gov.pl/web/sprawiedliwosc/formularze-dotyczace-przyznania-prawa-pomocy-w-postepowaniu-w-sprawach-cywilnych-prowadzonym-w-panstwach-czlonkowskich-unii-europejskiej>
- уебсайтове на отделни окръжни и районни съдилища.

17 Води ли искането за правна помощ до спиране на давностния срок?

В случаите на молби за освобождаване от съдебни разноски, подаването на съответната молба или жалба срещу решение за отказ за освобождаване по принцип не спира текущото производство, освен ако заявителят/жалбоподателят не е бил освободен от съдебни разноски в резултат на молба, подадена с исковата молба или преди завеждане на делото. В случай на окончателно отхвърляне на молба, подадена преди изтичането на срока за плащане на таксата за молбата, срокът за плащане започва да тече отново от датата на връчване на искането за плащане или — в някои случаи, когато страната е представлявана от адвокат — от датата на връчване на решението, с което се отхвърля молбата за освобождаване от разноски. Въпреки това всяка нова молба за освобождаване от съдебни разноски въз основа на същите обстоятелства вече не засяга срока за плащане на таксата.

Също така в случаите на молби за назначаване на защитник от съда подаването на съответната молба или жалба срещу решение за отказ за такова назначаване по принцип не спира текущото производство, освен ако молбата е подадена с исквата молба или преди завеждане на делото. Съдът обаче може да спре разглеждането на делото, докато не бъде взето окончателно решение по молбата. Съответно той може да не насрочи съдебно заседание, но може да отмени или отложи насрочено съдебно заседание.

Когато процесуалното представителство от адвокат е задължително за определено процесуално действие (подаване на жалба до най-горната инстанция (*skarga kasacyjna*), молба за преразглеждане на съдебно решение, определени жалби срещу съдебни решения), подаването на молба за назначаване на защитник от съда преди изтичането на срока за извършване на такова действие спира срока. Независимо дали молбата е удовлетворена или отхвърлена, срокът започва да тече отново. Въпреки това всяка нова молба въз основа на същите обстоятелства вече не засяга изтичането на срока.

Допълнителна информация

- Закон от 28 юли 2005 г. за съдебните разноси по граждански дела;
- Граждански процесуален кодекс от 17 ноември 1964 г.;
- Закон от 17 декември 2004 г. за правото на правна помощ по граждански дела, провеждани в държавите — членки на Европейския съюз, и за правото на правна помощ за извънсъдебно разрешаване на спора преди предявяването на иск;
- 2004/844/ЕО: Решение на Комисията от 9 ноември 2004 г. за установяване на формуляр за молба за правна помощ съгласно Директива 2003/8/ЕО на Съвета за подобряване на достъпа до правосъдие при презгранични спорове чрез установяването на минимални общи правила за правната помощ при такива спорове;
- Закон от 5 август 2015 г. за безплатната правна помощ, безплатните граждански консултации и правно образование;
- <https://www.gov.pl/web/nieodplatna-pomoc/npp>;
- <https://www.gov.pl/web/sprawiedliwosc/formularze-dotyczace-przyznania-prawa-pomocy-w-postepowaniu-w-sprawach-cywilnych-prowadzonym-w-panstwach-czlonkowskich-unii-europejskiej>
- уебсайтове на отделни окръжни и районни съдилища.

Последна актуализация: 28/04/2026

Версията на националния език на тази страница се поддържа от съответното звено за контакт към Европейската съдебна мрежа. Преводите са направени от Европейската комисия. Възможно е евентуални промени, въведени в оригинала от компетентните национални органи, все още да не са отразени в преводите. Нито ЕСМ, нито Европейската комисия поемат каквато и да е отговорност по отношение на информацията или данните, които се съдържат или са споменати в този документ. Моля, посетете рубриката „Правна информация“, за да видите правилата за авторските права за държавата-членка, отговорна за тази страница.